

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Barnum eerste graad te Roeselare

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	123951-123968
	Instellingsnummer	123968
	Instelling	Barnum eerste graad
directeur		Koen GERMONPREZ
adres		Stokerijstraat 9 - 8800 ROESELARE
telefoon		051-21.05.02
fax		051-24.52.78
e-mail		koen.germonprez@barnum.be
website/URL		http://www.barnum.be
	Bestuur van de instelling	116152 - VZW Scholengroep Sint-Michiel te ROESELARE
adres		Kattenstraat 33 - 8800 ROESELARE
	Scholengemeenschap	113266 - SGKSO Sint-Michiel te ROESELARE
adres		Kattenstraat 33 - 8800 ROESELARE
	CLB	115113 - Vrij CLB Roeselare te ROESELARE
adres		Kattenstraat 65 - 8800 ROESELARE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	19/03/2012, 20/03/2012, 21/03/2012 en 23/03/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	23/03/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	03/05/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Henri Christiaen
	Teamleden	Marina Droessaert Karel Vlieghe Liesbet Waumans

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Fysica in de tweede graad aso Economie, Grieks, Grieks-Latijn, Latijn, en Wetenschappen en in de derde graad aso Economie-wiskunde, Latijn-wetenschappen, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde	8
3.2 Grieks en Latijn in de basisopties van de eerste graad Grieks-Latijn en Latijn , in de tweede graad aso Grieks, Grieks-Latijn en Latijn en in de derde graad aso Grieks-Latijn, Grieks-wiskunde, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde	10
3.3 Wiskunde in de eerste graad a-stroom en in de derde graad aso Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde	12
3.4 Economie in de tweede graad aso Economie en in de derde graad aso Economie-moderne talen en Economie-wiskunde	14
4. BEWAKEN DE SCHOLEN DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Personeelsbeheer	15
4.2 Begeleiding	16
4.3 Evaluatie	17
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOLEN	18
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	20
6.1 Wat doet de school goed?	20
6.2 Wat kan de school verbeteren?	20
6.3 Wat moet de school verbeteren?	20
7. ADVIES	21
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	21

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het studierendement is hoog, wat blijkt uit de A-attestering, de geringe schoolse achterstand en de goede slaagkansen in het vervolgonderwijs. Het veilige leef- en leerklimaat en de prestatiegerichtheid spelen hierbij ongetwijfeld een rol. De deelname aan het hoger universitair onderwijs ligt trouwens gevoelig hoger dan de Vlaamse referentiecijfers. De meeste leerlingen stromen door vanuit de eerste graad naar de bovenbouw. De leerlingenoriëntering verloopt zorgvuldig. Voor een zeer beperkt aantal gevallen werd een strenge selectie via de clausulering met B-attesten vastgesteld.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het onderwijs van de onderzochte vakken globaal bekeken voldoende tot goed vanuit de eindtermen en leerplandoelstellingen wordt ingevuld. De leerinhouden worden conform de leerplaneisen op een behoorlijk niveau van kennis, inzicht en toepassing aangebracht. Nochtans is de lesuitval reëel en zorgen de samenstellingen voor omvangrijke klasgroepen.

Voor de vakken Grieks en Latijn in de derde graad is er een lacune in de leerplanrealisatie. De inspectie is evenwel van mening dat binnen de vakgroep voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn, zodat de vastgestelde tekorten niet resulteren in een gunstig advies beperkt in de tijd.

Er wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten van de leerplannen. De schoolleiding onderkent het belang van het materiële en didactische comfort voor de leraren. Het zgn. masterplan voorziet trouwens in een inhaalbeweging voor het didactisch materiaal. De interactieve en communicatieve benadering van de onderwijspraktijk wordt bevorderd door het gebruik van ICT en het digitaal platform. De ICT-geletterdheid van de leerlingen zit op goede het spoor, hoewel er vakgebonden verschillen in de intensiteit van ICT-integratie optreden. Deze laatste vaststelling noopt tot opvolging, alsook de optimale bezetting van de wetenschapslokalen.

In de klaspraktijk handelen de leraren vakdeskundig en tonen ze een opvoedkundige taakbekommernis in relatie tot hun leerlingen. Vakafhankelijk treden er kwaliteitsverschillen in het werkoverleg op. Binnen de vakgroepen zorgt de instroom van jonge leraren voor verfrissende impulsen. Ontegensprekelijk opent dit perspectieven om samen met de ervaren collega's die veranderingsbereid zijn, de tradities en routines om te buigen tot meer afstemming op hedendaags onderwijs.

Op schoolniveau staat men voor de urgente uitdaging om werk te maken van een volwaardige realisering van de specifieke eindtermen van de onderzoekscompetentie. Een onderbouwde visie en traject - in overleg met de poolvakken - zijn nog niet ontwikkeld. Zodoende staat de organisatorische en inhoudelijke invulling van het pooldenken op schoolniveau nog niet in de steigers. Op de korte termijn vergt de concrete vertaling van het onderzoeksconcept en de keuze van gepaste onderzoeksopdrachten concretisering.

Gedragen door een recent uitgeschreven visie op leerlingenbegeleiding zet de schoolleiding de leraren aan tot zorgbreed handelen. De leerbegeleiding op schoolniveau is betrekkelijk goed georganiseerd, hoewel er weinig sporen zijn van een systematische opvolging en evaluatie van de acties. Daarnaast hypothekeert het gemis aan een vaste omkadering en een digitaal leerlingenvolgsysteem nog de doelmatigheid van de begeleidingsinspanningen. Men kent wel zijn leerlingen qua gedrag, mogelijkheden en studiehouding. De leerlingen met studieproblemen en bijzondere noden worden individueel ondersteund en vaktekorten worden doorgaans geremedieerd.

De scholen hanteren nog geen uitgeschreven visie op leerlingenevaluatie. Op schoolniveau is de evaluatiepraktijk eenvoudig en goed georganiseerd. De beschikbare informatie is duidelijk en overzichtelijk. De deliberatie verloopt zorgvuldig en prospectief, maar in enkele gevallen selectief (zie boven). De administratieve afhandeling van de processen-verbaal en notulen van de delibererende klassenraad is niet steeds accuraat. De evaluatie is grotendeels herkenbaar voor het onderwijsleerproces. Globaal verloopt ze voor de onderzochte vakken voldoende leerplangericht. De evaluatie is gericht op de

reproductie van leerinhouden, de toepassing van inzichten en de analyse van probleemstellingen. In mindere mate geldt dit voor het evalueren op basis van de leerplandoelstellingen. Door de frequente toetsing met geregelde feedback wordt het formatieve karakter van de evaluatie bewaakt. De uitdagingen op schoolniveau en voor de vakgroepen liggen enerzijds in een gelijkgericht aanpak i.v.m. het evalueren van de onderzoekscompetentie en anderzijds in het bewaken van de kwaliteitsaspecten van de evaluatie (de transparantie en de variatie in de proefwerkvragen). Daarnaast verdient het herdenken van de verhouding dagelijks werk/proefwerken een hernieuwde aandacht.

De schoolleiding heeft een visie op deskundigheidsbevordering en maakt prioritair werk van de aansturing van de vakgroepen. Een uitgebalanceerd nascholingsplan ontbreekt evenwel. Daardoor is er nog geen duidelijke kijk op de individuele nascholingsbehoeften en de onbekende competenties bij de vakgroepen. Andere uitdagingen liggen in het overbruggen van de verschillen in nascholingsfrequentie bij leraren en in het uitzetten van een vervolgtraject van de nascholingen. Aansluitend kunnen de nascholingsspanningen m.b.t. de onderzoekscompetentie over de polen heen zeker verbreed worden.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 1	A	wiskunde	Latijn
Graad 1	Latijn	wiskunde	Latijn
Graad 1	Moderne wetenschappen	wiskunde	

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Fysica in de tweede graad aso Economie, Grieks, Grieks-Latijn, Latijn, en Wetenschappen en in de derde graad aso Economie-wiskunde, Latijn-wetenschappen, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wetenschappen, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- De vaststellingen slaan op de basisvorming van bovenvermelde studierichtingen en op het specifiek gedeelte in de studierichtingen met pool Wetenschappen.
- Zowel de leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de vakgebonden eindtermen van de basisvorming als op de specifieke eindtermen, worden in beide graden goed gerealiseerd.
- In de studierichtingen met twee wekelijkse lestijden fysica worden zowel de theoretische als de experimentele leerinhouden volledig en met voldoende diepgang aangeboden. In de studierichtingen met één wekelijkse lestijd fysica wordt een aantal leerinhouden dat voor het derde trimester is gepland, te oppervlakkig of soms niet behandeld. Dat is het geval voor het deeltjesmodel, warmte en energie en faseovergangen in de tweede graad en voor golven in de derde graad. De onderwijstijd is krap (vorig schooljaar in sommige lesgroepen slechts 20 lesweken) omwille van talrijke extramurale activiteiten voor diverse vakken. De excursies die kaderen in de wetenschappelijke vakken sluiten weliswaar aan bij de leerplandoelstellingen, maar kunnen de gemiste onderwijstijd niet altijd compenseren. In de tweede graad worden de leerinhouden in verband met meetnauwkeurigheid sterker uitgediept dan de leerplannen voorschrijven, wat zeker in de éénuursrichtingen bijkomend weegt op de beschikbare lestijd. Positief is wel dat over dit item eenduidige afspraken worden gemaakt in de vakgroep.
- De aandacht voor een experimentele invulling van de lessen en voor het uitvoeren van kwaliteitsvolle leerlingenpractica is opvallend. De opdrachten voor de leerlingenexperimenten ondersteunen de kennisconstructie en de verslagen erover zijn verzorgd en inhoudelijk kwaliteitsvol. Grote lesgroepen hypothekeken soms wel de veiligheid en het pedagogisch comfort tijdens het practicumwerk. De aantallen die door de leerplannen als wenselijk (20 leerlingen) en als maximaal (24 leerlingen) worden aangegeven, worden geregeld overschreden. De vakgroep levert succesvolle inspanningen om een leerlijn aan te brengen in de aanpak van leerlingenpractica. Er is een duidelijke evolutie van gesloten opdrachten in het eerste leerjaar van de tweede graad, naar meer open onderzoek in het tweede leerjaar van de derde graad. Voor het werken aan de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie in de studierichtingen met pool Wetenschappen is nog een groeimarge, vooral met betrekking tot het leren formuleren van onderzoeksvragen en het evenwichtig integreren van de drie betrokken eindtermen² in één onderzoeksopdracht.

² SET 29: aan de hand van diverse methoden, waaronder geautomatiseerde, informatie verwerven en verwerken: verbaal, grafisch, in tabelvorm en wiskundig.

SET 30: over een eenvoudig natuurwetenschappelijk probleem een opdracht plannen, uitvoeren en

- De leerinhouden worden zinvol gekoppeld aan maatschappelijke toepassingen waardoor ook de eindtermen basisvorming over wetenschap en samenleving en de specifieke eindtermen over natuurwetenschappen en maatschappij goed worden gerealiseerd. De leerlingen worden aangespoord om deel te nemen aan projecten en wedstrijden.
- In de studierichtingen Grieks en Latijn in de tweede graad en in de studierichting Latijn-wiskunde (met 6u wiskunde) biedt de school in de lessentabel een extra lestijd fysica aan, als voorbereiding op wetenschappelijk georiënteerde vervolgstudies. Deze extra lestijd wordt zinvol ingevuld met verdiepingsleerstof, gebaseerd op het leerplan voor de pool Wetenschappen³. Bij de leerlingenevaluatie wordt echter onvoldoende gewaakt over het onderscheid tussen enerzijds de eindtermen basisvorming die met deze leerlingen moeten bereikt worden⁴, en anderzijds de specifieke eindtermen die voor hen uitbreidingsdoelstellingen zijn.
- In de leerlingenevaluatie komen de leerplandoelstellingen en de eindtermen voldoende aan bod. De vraagstelling vertrekt echter nog sterker vanuit de leerinhouden dan vanuit de doelstellingen. Er is niet altijd evenwicht in de bevraging van de verschillende categorieën leerplandoelstellingen en sommige proefwerken zijn omvangrijk doordat herhaaldelijk dezelfde leerinhouden bevraagd worden. De vraagstelling is gevarieerd en waar mogelijk gekaderd in relevante en voor de leerlingen herkenbare contexten. Ze peilt naar kennis, inzicht, toepassing en vaardigheden. In de tweede graad omvatten sommige proefwerken een groot aandeel meerkeuzevragen zonder mogelijkheid tot toelichting. Dat verhindert het genuanceerd oordelen over de bereikte doelstellingen. Er wordt veel zorg besteed aan de lay-out van de opgaven, die eenduidig en taalkundig correct zijn. Bij de evaluatie van leerlingenpractica en van onderzoekscompetentie wordt rekening gehouden met zowel het proces als het product. De evaluatiecriteria zijn transparant voor de toetsen en de schriftelijke proefwerken. Dit is nog niet het geval voor de mondelinge proeven. De jaarresultaten van de leerlingen voldoen.
- De infrastructuur en de leermiddelen met inbegrip van multimedia, beantwoorden grotendeels aan de materiële vereisten van de leerplannen. Zowel de school als de vakgroep zorgen voor geregelde actualisering van de leermiddelen. Sommige lesgroepen worden nog niet geroosterd in een wetenschapslab, waardoor voor practicumwerk moet geruild worden. Niet alle mogelijkheden om hieraan tegemoet te komen, worden benut. De bezetting van de chemie- en fysicalokalen is nog niet optimaal en het biologielokaal kan mits beperkte investeringen polyvalenter worden ingezet. De leermiddelen worden efficiënt benut om de concepten en leerinhouden te visualiseren. De lessen zijn mede hierdoor boeiend en aantrekkelijk en wakkeren de motivatie van de leerlingen aan. De school levert geregeld leerlingen af die in het hoger onderwijs voor een wetenschappelijke richting kiezen. Er is ICT-integratie door het gebruik van beeldmateriaal en het uitvoeren van experimenten die worden aangestuurd of verwerkt met het grafisch rekentoestel. De ICT-vaardigheden van de leerlingen worden aangescherpt via zoekopdrachten en het verwerken van meetgegevens. Voor het digitaal communicatie- en leerplatform overweegt de school momenteel een overstap. Het bestaande platform wordt leraargebonden reeds zinvol ingezet.
- Het klasklimaat is veilig en gericht op leren. De onderwijsleergesprekken en practicumactiviteiten nodigen de leerlingen uit tot actieve inbreng. De leerlingen bouwen een degelijke basiskennis op en het studiepeil is goed. De heldere lesstructuur, de zorg voor de leerlingennotities, de feedback na toetsen en examens en het duidelijk aangeven van de verwachtingen, ondersteunen het leerproces in alle leerjaren. Leraargebonden zijn er waardevolle bijkomende initiatieven die het leren

evalueren.

SET 31: over onderzoeksresultaten en methode reflecteren en erover rapporteren.

³ leerplan D/2006/0279/058

⁴ leerplan D/2006/0279/057

leren bevorderen (samenvattingen, formularium,...). Leerlingen met vakproblemen krijgen voldoende remediëringkansen en voor leerstoornissen worden de afspraken op schoolniveau opgevolgd. Over studieresultaten en remediëringssacties wordt voldoende gecommuniceerd.

- De leraren scholen zich geregeld bij en multipliceren hun nascholingservaringen. De resultaten van gevolgde nascholing worden toegepast in de onderwijspraktijk. De vakgroepwerking verloopt gedeeltelijk per vak en gedeeltelijk gezamenlijk voor alle wetenschapsvakken. Positief is de aandacht voor reflectie en overleg over de onderwijs- en evaluatiepraktijk en voor het ontwikkelen van ondersteunend materiaal voor de leerlingen. In het graad- en vakoverstijgend uitwisselen van de interne expertise ligt voor de vakgroep nog een uitdaging.

3.2 Grieks en Latijn in de basisopties van de eerste graad Grieks-Latijn en Latijn , in de tweede graad aso Grieks, Grieks-Latijn en Latijn en in de derde graad aso Grieks-Latijn, Grieks-wiskunde, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde

Voldoet in de eerste en tweede graad

Voldoet niet in de derde graad

Vaststellingen

- De vaststellingen slaan op de basisopties in de eerste graad en op het specifiek gedeelte in de studierichtingen met de polen Grieks en Latijn. De leerplanrealisatie voldoet globaal in de eerste en tweede graad. In de derde graad worden zowel voor Grieks als Latijn de leerplandoelstellingen niet in voldoende mate bereikt omwille van een onvoldoende realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. onderzoekscompetentie. Voor Grieks is er een lacune in de leerplanrealisatie voor het retorische aspect. Omwille van de deskundigheid van de leraren in de derde graad resulteren deze tekorten niet in een gunstig advies beperkt in de tijd.
- Er is nood aan verdieping van de vakgroepwerking. Er heerst binnen de vakgroep een collegiale sfeer met veel informele contacten. Er worden afspraken gemaakt over de spreiding van de leerinhouden en de keuze van leerboeken, maar er is onvoldoende diepgaand overleg, o.a. over de verdere aanpak bij de introductie van het nieuwe leerplan in de eerste graad⁵, lektuurmethode, onderzoekscompetentie en evaluatie.
- In de eerste graad worden de leerplaninhouden m.b.t. taal, lectuur en cultuur in voldoende mate aangeboden, maar de aanpak is in de meeste gevallen zeer traditioneel. Nieuwe leerinhouden grammatica worden overwegend buiten functionele context aangebracht, ingeoefend en getoetst. Vocabularium krijgt in de taalopbouw voldoende aandacht, maar de bevraging gebeurt buiten tekst- en zinsverband en men peilt niet altijd naar woordverwantschap en het voortleven in moderne talen. Lectuur heeft een voldoende centrale plaats, maar ze wordt nog onvoldoende benut voor het inoefenen van de leerinhouden. De vakgroep geeft aan een grammaticaal-analytische lektuurmethode te hanteren, maar deze is nog niet uitgewerkt, wordt niet gelijkgericht toegepast en niet expliciet aan de leerlingen aangeleerd. Cultuur komt voldoende aan bod, zowel in de lessen als in de intra- en extramurale activiteiten.
- In de tweede graad worden de grammaticale leerinhouden gerepeteerd en verder uitgediept. Het inoefenen van morfologische items gebeurt, net zoals in de eerste graad, buiten lektuurverband. Syntactische leerinhouden worden uiteraard wel in zinsverband behandeld, maar daarbij primeert het duiden van de grammaticale

⁵ D/2011/7841/001

toepassing op het verwerven van leesvaardigheid. Voor Grieks ontstaat door het gebruik van een ander grammaticaboek dan het leer- en oefenboek een verschil in het verwerkingssysteem, wat voor leerlingen mogelijk een onduidelijke situatie met zich meebrengt. Inzake lectuur wordt vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad de leerplancanon gevolgd. De hoeveelheid gelezen tekst voldoet. Het leesproces verloopt evenwel zeer vertaalgericht, zodat voor heel wat leerlingen het tekstbegrip via het Nederlands ontstaat. De gelezen teksten worden degelijk ingeleid en gesitueerd. In de tekstbespreking is er aandacht voor tekststructuur, stilistiek en receptie.

- In de derde graad worden voor Latijn de verschillende leerplanaspecten voldoende behandeld, hoewel de spreiding niet altijd optimaal is. Het lyrische en historiografische aspect komen daardoor met iets minder lectuur aan bod. Voor Grieks is er de pertinente keuze om de leerplancanon uit te breiden. Er werd uitstekend lesmateriaal aangemaakt, maar ook hier wordt een evenwichtige spreiding gehypothetiseerd. Daardoor werd het voorbije schooljaar het retorische aspect zeer beperkt gerealiseerd en werd niet met lectuur ondersteund. Zoals in de tweede graad wordt de lectuur degelijk omkaderd. De inleiding en situering, zoals de historische overzichten en het filosofische kader, worden evenwel zeer kennisgericht aangeboden, met weinig actieve deelname van de leerlingen. Bovendien dreigen in de verschillende leerjaren, en ook tussen de vakken Grieks en Latijn, overlappingen te ontstaan. De deelname aan de olympiade Grieks en Latijn en aan andere externe vertaalwedstrijden scoort positief, alsook de resultaten.
- Voor het realiseren van de specifieke eindtermen over onderzoekscompetentie verwerken de leerlingen vanaf het tweede leerjaar van de tweede graad op zelfstandige basis een tekstfragment, en dit ter voorbereiding van het proefwerk. Deze opdrachten beantwoorden niet voldoende aan de verschillende fasen van leren onderzoeken en er is onvoldoende opbouw vanuit de tweede graad.
- De materiële uitrusting voldoet. Het vaklokaal is uitgerust met wandkaarten, tijdlijnen en voorwerpen en afbeeldingen uit de klassieke wereld. De aanwezige beamer wordt evenwel door de verschillende leraren met uiteenlopende frequentie gebruikt. Er zijn in elk leerjaar ook enkele ICT-zoekopdrachten.
- Er heerst in alle leerjaren een rustig en aangenaam leef- en leerklimaat. Leerlingen worden globaal voldoende bij het leesproces betrokken en nemen er actief aan deel. Er zijn geregeld opdrachten voor groepswork. De zelfwerkzaamheid en de probleemoplossing van de leerlingen kunnen in alle leerjaren evenwel verhoogd worden door meer leerlingactieve werkvormen, o.a. door het uitwerken en aanleren van een leeuurmethode.
- De evaluatie verloopt veeleer traditioneel, met in de eerste en tweede graad zeer frequente kleine toetsen over grammatica en vocabularium, terwijl lectuur en cultuur alleen in de grotere repetitietoetsen aan bod komen. De grammaticale items worden voor een belangrijk deel buiten functionele context bevuraagd. Er zijn in de eerste en tweede graad geen gemeenschappelijke toetsen en proefwerken, en de bevuragung verloopt in een aantal gevallen uiteenlopend. In alle leerjaren is er bij lectuur, naast vertaling, ook voldoende aandacht voor tekstbegrip en –inhoud. Anderzijds is de vuraagstelling over tekstbespreking en realia zeer kennisgericht en worden kansen voor het evalueren van transfervaardigheden onbenut gelaten. Er zijn geen toetsen over niet behandelde tekst, terwijl in de eerste graad en in II,1 wel een proefwerk leesvaardigheid wordt voorgelegd. Vanaf II,2 vervangt een zelf verwerkt en voorbereid leeuurfragment het proefwerk niet behandelde tekst. Ook hier mist men kansen voor het evalueren van de leesvaardigheid. In de drie graden is er door de trimestriële proefwerken een ruime tijdsbesteding aan evaluatie, en in een aantal gevallen wordt de evaluatietijd nog uitgebreid door voorproeven.
- De leerlingenresultaten zijn in de meeste leerjaren uiteenlopend, maar er zijn weinig onvoldoendes. Voor de attestering en advisering houdt men rekening met evolutie van de resultaten over het schooljaar en heerst de slaagnorm van een

jaargemiddelde van 60 %. Zo ontstaat in een aantal gevallen de onduidelijke situatie dat een leerling zonder jaaronvoldoende voor Grieks of Latijn toch via een B-attest wordt geheroriënteerd.

3.3 Wiskunde in de eerste graad a-stroom en in de derde graad aso Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- De vaststellingen slaan op de basisvorming in de eerste graad en op de basisvorming en specifieke vorming in de pool wiskunde in de derde graad aso (Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde). De eindtermen en leerplandoelstellingen van het leerplan in de eerste graad (D/2009/7841/003) worden in voldoende mate gerealiseerd. De eindtermen, specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen in de pool wiskunde in de derde graad (D/2004/0279/019) worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De gemeenschappelijke planning in de eerste graad is noodzakelijk om een gelijkmatige leerplanafwerking te bewaken met het oog op het afnemen van gemeenschappelijke proefwerken. Dit document vertrekt van een planningsdocument aangeleverd door de auteurs van het leerwerkboek. Een schooljaar-specifieke invulling ontbreekt. In de derde graad verschillen de planningsdocumenten van leraar tot leraar. Hier is geen gemeenschappelijk format. Tijdens de doorlichting werd dit document aangevuld met de motivatie van de keuzeonderwerpen, zoals gevraagd in het leerplan. De leerplandoelstellingen in verband met vaardigheden en attitudes worden, net als de vakoverschrijdende eindtermen, meestal globaal vermeld omdat ze geïntegreerd nagestreefd worden bij de inhoudelijke leerplandoelstellingen. De leerinhoudelijke doelstellingen worden in alle onderzochte structuuronderdelen voldoende evenwichtig behandeld en er wordt rekening gehouden met de aanbevelingen voor de tijdsbesteding uit het leerplan. Voor de specifieke eindtermen onderzoekscompetentie is in de derde graad al een traject afgelegd. Toch kan ook hier nog sterker gestreefd worden naar een grotere zelfstandigheid onder meer door het uitdagen van de leerlingen om zelf de onderzoeksvraag af te bakenen en het uitwerken van een leerlijn om van onderzoekend leren via de probleemoplossende vaardigheden in de eerste en tweede graad te komen tot leren onderzoeken in de derde graad. Waardevol is zeker het recentere initiatief om bij het dagelijks werk in de eerste graad de leerlingen al te laten reflecteren over de geleverde prestatie en hen uit te dagen via bonusvragen.
- De leraren spannen zich in om in de leerlingen zo veel mogelijk individueel te begeleiden via extra oefenmateriaal, waarbij de elektronische leeromgeving leraarafhankelijk wordt ingeschakeld. Daarnaast staan ze over de middag ter beschikking om de leerlingen zo nodig bij te werken. Niet altijd worden deze begeleidende leertrajecten voldoende opgenomen in het leerlingvolgsysteem. Er is een grote variatie in de wijze waarop leerlingen de lesonderwerpen en de behaalde resultaten noteren in de schoolagenda. De meeste leerlingnotities zijn voldoende gestructureerd bijgehouden. Positief bij de leerbegeleiding is het overzichtelijke schema in de eerste graad met de afbakening van de leerstof voor het proefwerk (zowel leerinhouden als vaardigheden) en de aangeboden herhalingsoefeningen.
- In de lessen heerst een open leerklimaat met veel aandacht voor elke leerling. Omwille van de proefwerken tijdens de doorlichting waren de lesobservaties in de eerste graad beperkt. Globaal kan gesteld worden dat de leraargestuurde werkvormen met een frontale klasopstelling overheersen, ook in de derde graad. Toch zijn er ook sporen van groepswork en begeleid zelfstandig leren. De meeste lokalen voor de eerste graad (D-blok) zijn uitgerust met grootbeeldprojectie en een lerarencomputer per klas. In de A-blok waar de lessen van de derde graad doorgaan is die infrastructuur nog niet zo sterk uitgebouwd. De ICT-uitrusting is vooral ondersteunend voor de ICT-demonstratie. De

school beschikt over enkele leslokalen met computers en een open leercentrum, waar de leerlingen individueel aan computers kunnen werken zodat er ook voldoende kansen zijn voor de ICT-integratie. Daarvoor worden in de derde graad ook de grafische rekenmachines gebruikt.

- Voor het dagelijks werk is het aantal toetsen en taken voldoende om de leerlingen te kunnen opvolgen en het onderwijsproces zo nodig bij te sturen. In de eerste graad is er minstens één prestatie per lesweek, in de derde graad is het aantal beperkter, maar steeds over een groter geheel. De vragen van toetsen en overhoringen zijn meestal in gedrukte vorm beschikbaar. In een aantal geïsoleerde gevallen ontbreekt de puntenindeling vooraf. De leerlingen in de eerste graad verzamelen taken en toetsen op een voorbeeldige manier in een mapje per trimester. De rapportering bevat onvoldoende informatie over de nagestreefde vaardigheden en attitudes, ook al reikt de school een apart attituderapport uit. De rapportering hierin is beperkt tot de algemene attitudes inzet, stiptheid, sociale houding en communicatie. Alle proefwerken zijn voorzien van een puntenindeling. De gemeenschappelijke proefwerken in de eerste graad zijn zeer omvangrijk. De oorzaak hiervan zoeken de leraren in de noodzaak om voldoende punten te kunnen zetten op de proefwerken omwille van de schoolbrede gelijke verhouding van 25 % dagelijks werk tegenover 75 % proefwerk. Deze aanpak strookt niet met de visie van de school om de leerlingen geleidelijk aan tot een grote zelfstandigheid aan te zetten. Zeker in de aanvangsjaren vormt dit sterk benadrukken van het proefwerk een breuklijn met de evaluatiepraktijk in het basisonderwijs en een tegenspraak met de aandacht die men aan het dagelijks werk besteedt. Uit een analyse van de proefwerkvragen blijkt dat de proefwerkvragen voldoende gevarieerd zijn en goed aansluiten bij de leerinhoudelijke doelstellingen. Het is jammer dat in de eerste graad grote delen van het proefwerk ongewijzigd in twee opeenvolgende schooljaren voorkomen. In de derde graad zijn de vragen opgesteld per leraar, zelfs als er parallelgroepen zijn. Het aantal opgaven is er beperkter, maar de nagestreefde moeilijkheidsgraad voldoet. Toch verdient het aanbeveling na te gaan of ook hier voor parallelgroepen een (gedeeltelijk) gemeenschappelijke evaluatie niet aangewezen is.
- Het aantal jaartekorten voor wiskunde is beperkt en de klasgemiddelden liggen boven 65 %. Deze resultaten beïnvloeden op een gunstige wijze de attestering in de school. Ook uit de resultaten van het vervolgonderwijs blijkt dat de leerlingen goede tot zeer goede resultaten halen.
- De vakgerichte en algemene nascholing was in schooljaren voorafgaand aan de doorlichting leraarafhankelijk zeer verschillend: een aantal leraren volgen regelmatig zowel vakgebonden als algemene nascholingen, bij anderen is de nascholing beperkt of zelfs in een aantal jaren onbestaande. Met betrekking tot de deskundigheidsbevordering is dit een aandachtspunt voor zowel de vakgroep als het schoolbeleid, terwijl ook meer aandacht mag gaan naar de multiplicatie van de gevolgde nascholingen.
- De vakgroep vergadert een drietal keer per schooljaar formeel over de drie graden heen. Frequenter wordt er formeel overleg gepleegd in de eerste graad met het oog op de gelijke leerplanafwerking en de gemeenschappelijke evaluatie. Daarnaast overleggen de leraren zeer frequent informeel. Inhoudelijk heeft de vakgroep zich al gebogen over vaardigheden en attitudes zonder dat dit evenwel geleid heeft tot een systematische aanpak in de lessen. De lange discussie over het aantal proefwerken getuigt veeleer van een behoudsgezinde reflex dan van een bezorgdheid om de evaluatie niet alleen aan te wenden voor waardering en beoordeling, maar ook voor sturing van het onderwijsleerproces. Verdere uitdagingen voor de vakgroep zijn het reflecteren over de gehanteerde werkvormen en over de wijze van rapporteren over de nagestreefde vakgebonden vaardigheden en attitudes en het implementeren van de verworvenheden uit de gevolgde nascholingen. De aanwezige deskundigheid biedt mogelijkheden om ook intern initiatieven te nemen op het vlak van professionalisering.

3.4 Economie in de tweede graad aso Economie en in de derde graad aso Economie-moderne talen en Economie-wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- De vaststellingen slaan op het specifiek gedeelte van bovenvermelde studierichtingen met de pool Economie. De leerplanrealisatie voldoet, verloopt vlot en steunt op kennis van en inzicht in het leerplanconcept. Voor de beide graden slaagt men erin om de theoretische referentiekaders behoorlijk te verkennen. De analyses worden toegepast op concrete economische contexten en vraagstukken. Globaal bekeken, is de toepassing van het actualiteitsprincipe hierbij een sterk punt. De inbreng en zelfwerkzaamheid van de leerlingen bevordert ontegensprekelijk de intrinsieke motivatie voor het snel muterende vak economie (zie o.a. de interessante leerlijn i.v.m. de actualiteitsmap).
- Het economieonderwijs boet enigszins aan actualiteitswaarde in door het gebruiken van handboeken met gedateerde cijferbronnen en teksten. Voor thema's rond de internationale conjunctuur en de monetaire situatie kan dit verwarrend werken. Ook bij opgaven voor toetsen en proefwerken valt men soms terug op voorbijgestreefde economische gebeurtenissen.
- De algemene vorming en de sociale finaliteit van het vak worden verdienstelijk vooropgezet, o.a. door het behandelen van specifieke thema's rond maatschappelijke en ethische kwesties. Een creatieve curriculumverruiming gebeurt via de bedrijfssimulatie, de didactische bezoeken en de uitnodiging van gastsprekers.
- In de tweede graad verloopt de leerplanrealisering binnen de zes thema's conform de leerinhouden en leerplandoelstellingen. In de derde graad wordt deze lijn doorgetrokken. De leerlingen wordt een houding tot economische reflectie bijgebracht. Ze leren nadenken en redeneren over complexere economische verschijnselen en mechanismen. Daarbij wordt er aandacht geschonken aan het verwerven van een duurzame begrippenkennis (zie ook bij de proefwerken).
- De grafische analyses worden op een voldoende wijze ingeoeffend (zie o.a. het producentengedrag in de tweede graad of het Romer-Taylormodel in de derde graad). De wiskundige benadering in de derde graad is qua moeilijkheidsgraad voldoende uitdagend (enige abstractie gemaakt voor de steeds terugkerende eerstegraadsvergelijkingen bij economische evenwichtssituaties).
- De leraren zien het belang en de betekenis in van het dubbel boekhouden. De basisleerstof wordt voldoende herhaald en ingeoeffend, ook in de derde graad wat het vorige schooljaar betreft. In het luik bedrijfswetenschappen in de derde graad komen de verschillende dimensies evenwichtig aan bod. De aanvulling met een extra uur is een meerwaarde om onder meer de bedrijfseconomische items beter te kunnen duiden en te verruimen (zie de financiële analyse).
- Er wordt vooral in de derde graad voldoende tijd uitgetrokken om leerinhouden en media op de gepaste wijze met elkaar te verbinden. Het computerondersteunend en ICT-onderwijs - alsook het werken met rekenbladen - behoren tot het handelingsrepertoire van de leerlingen. In het eerste leerjaar van de tweede graad dringt zich een inhaalbeweging op, om met behulp van ICT informatie te selecteren, te bewerken en uitkomsten te formuleren.
- Wat de onderzoekscompetentie betreft, stellen zich een aantal reële uitdagingen. Enerzijds is het positief dat doorheen alle leerjaren de leerlingen via de toepassingen en via de leerlijn i.v.m. de actualiteitsmap vertrouwd geraken met bepaalde aspecten van deze specifieke eindtermen. In concreto gaat het over zich oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en rapporteren. Anderzijds zit in het ontwikkelen van de onderzoeksvaardigheden nog een grote groeimarge. Een van de opgaven ligt in het vinden van een goede aansluiting tussen en binnen de leerjaren van de tweede en derde graad.⁶ Voorts is men nog niet zover om de leerlingen onderzoeksvragen te

laten formuleren voor een gegeven of zelfgekozen onderwerp vanuit een afgebakende en beheersbare economische probleemstelling.

- De leraren tonen een opvoedkundige bekommernis⁷ via de individuele begeleiding tijdens het lesgebeuren, de extra oefeningen en het gestructureerde lesverloop. De leerlingen participeren op een spontane wijze aan het onderwijsleerproces. Hun taalgebruik is betrekkelijk verzorgd.
- De toets- en proefwerkvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten wat van hen verwacht wordt (zie ook de herhalingen vóór de proefwerken). De toetsfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. Het formatief karakter van de evaluatie wordt geconcretiseerd door regelmatige terugkoppeling. De proefwerkvragen zijn inhoudsrelevant, evenwichtig verspreid over de geziene leerstof en uitnodigend geformuleerd. De actualiteit is behoorlijk ingepast. Een schaduwkant is het hergebruik van identieke opgaven in twee opeenvolgende schooljaren.
- De lessen werden regelmatig in de agenda's ingeschreven. Wel heeft men ietwat te weinig oog voor een duidelijke uitwerking van de onderwerpen, van de toetsopgaven en van andere opdrachten. Bij bepaalde jongens is de agenda ronduit onvolledig en slordig ingevuld.

4. BEWAKEN DE SCHOLEN DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Personeelsbeheer

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De scholen staan voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De visie van de schoolleiding werd zeer recentelijk uitgeschreven in een eerste ontwerptekst voor een nascholingsplan. Toch heeft de school al een aantal acties ondernomen in het kader van de deskundigheidsbevordering. De aanpak is evenwel nog onvoldoende gebaseerd op onderwijskundige prioriteiten en schooleigen accenten. Het professionaliseringsbeleid wordt wel positief beïnvloed door de overtuiging van de schoolleiding dat de samenwerking tussen leraren de onderwijskwaliteit ten goede komt en dat het van belang is dat leraren via nascholing voeling houden met hedendaagse didactische en pedagogische thema's.
- Op het vlak van het nascholingsaanbod sluit het beleid vooral aan bij de initiatieven van de scholengemeenschap en van het eigen onderwijsnet. Van een echt nascholingsplan met operationele korte en middellange termijndoelen is nog geen sprake. Een bespreking hiervan in het lokaal comité of de algemene personeelsvergadering is nog niet gebeurd. Hiermee voldoet de school nog niet aan regelgeving betreffende artikel 8 van het decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs (8 mei 2009) en artikel 19 van het decreet betreffende de participatie op school (2 april 2004).
- De schoolleiding wil het engagement van elk teamlid aansturen door het jaarlijks opleggen van een vakgerichte en een zorggerichte nascholing. De vakgroepwerking wil ze verder aansturen door het opleggen van nascholingsinitiatieven rond vergaderen, rapporteren en samenwerken. De schoolleiding kiest voor strategieën die focussen op

⁶ De beschikbare leerlijn is een goede basis om dit verwezenlijken.

⁷ Zie ook de proefwerken voor de zorgleerlingen.

geleidelijkheid en overleg en wil haar doelen bereiken door te stimuleren en te faciliteren. De nascholingsprocedure getuigt dan ook van veel ruimte voor autonomie en eigen initiatief/inbreng van de leraren. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de leraren op een zeer uiteenlopende wijze ingaan op het nascholingsaanbod.

- Er is nog geen duidelijk zicht op de behoeften die individuele leraren en vakgroepen hebben, evenmin op de ontbrekende competenties in het schoolteam om de visie op onderwijs te kunnen waar maken. De schoolleiding heeft wel al werk gemaakt van aansturing van de vakgroepwerking door eerst zelf hierover nascholing te volgen en die vervolgens ook te laten volgen door een beperkt aantal vakhoofden. Het ligt in de bedoeling dat deze teamleden zorgen voor een verdere vermenigvuldiging om stapsgewijze alle vakgroepen te inspireren.
- De school verzamelt de gegevens over de gevolgde nascholingen en brengt de attesten samen, maar ze maakt er nog geen overzicht van waarmee ze een analyse zou kunnen maken. Hierdoor slaagt de schoolleiding er nog niet in om deze gegevens aan te wenden als beleidsinformatie en bij de functioneringsgesprekken. Door het ontbreken van een duidelijk vervolgtraject van de gevolgde nascholingen blijft het eigenlijk effect van deze vormingen voor een aantal van de thema's steken op het niveau van sensibilisering.
- De professionaliteit van het schoolteam wordt ondersteund door geregeld overleg met de pedagogische begeleiding. Dit gebeurt zowel op het niveau van de scholengemeenschap als schoolintern. Dit overleg heeft in het verleden al geleid tot het screenen van proefwerkopgaven op leerplangerichtheid en kwaliteit. De resultaten van dit onderzoek en van de klasobservaties gebruikt de begeleiding als basis voor feedback aan de vakgroepen en de schoolleiding.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ontwikkeling.

Motivering

- De school ontwikkelde recentelijk een visie op zowel de preventieve als de curatieve aspecten van leerbegeleiding. Zij vertrekt hiervoor van basiszorg voor alle leerlingen, tot meer gespecialiseerde zorg voor leerlingen met specifieke noden. De schoolleiding stimuleert het schoolteam tot zorgbreed werken. Het zorgbeleid is er enerzijds op gericht de leerlingen te ondersteunen tijdens hun schoolloopbaan en anderzijds hen aan te zetten tot het in handen nemen van het eigen leerproces.
- Voor het begeleiden van de leerlingen worden geen uren uit het lestijdenpakket ter beschikking gesteld. Een aantal leraren oefent naast de lesopdracht de taak van leerlingenbegeleider uit, zowel voor de leerbegeleiding als voor de loopbaanbegeleiding en de sociale en emotionele begeleiding. De leerlingenbegeleiders komen geregeld samen met de directie en het centrum voor leerlingbegeleiding (CLB) om de leerlingendossiers te bespreken. Zij werken ook intensief samen met de begeleiders voor geïntegreerd onderwijs (gon).
- De school krijgt zicht op leer- en studieproblemen tijdens de intake-gesprekken en via informatie uit de basisscholen. Er worden klasprofielen aangemaakt en er zijn portretterende klassenraden waardoor de betrokken leraren voldoende geïnformeerd worden. De klastitularissen volgen de leerlingen tijdens het wekelijkse klasuur nauw op en fungeren als doorgeefluik van de vakleraren naar de leerlingenbegeleiders. De leerlingengegevens worden zorgvuldig geregistreerd. De koppeling van preventieve acties of remediërvorstellen aan leerlingenresultaten gebeurt nog niet. Met het oog op het efficiënter aanwenden van de beschikbare gegevens en het meten van de

doeltreffendheid van haar acties, overweegt de school op korte termijn de invoering van een digitaal leerlingvolgsysteem.

- Voor leerlingen met leerstoornissen werden op maat stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen uitgewerkt (STICORDI). Tijdens de middagpauze en na schooltijd kunnen de leerlingen op school studeren in een rustige omgeving, weliswaar zonder specifieke of systematische begeleiding. Voor leerlingen die tijdens de proefwerken op school willen studeren, werden flexibele internaatformules uitgewerkt. Leerlingen met noden worden tijdens de proefwerken opgevangen in de 'zorgklas', waar ze op eigen tempo en eventueel met ondersteunende software aan de slag kunnen. Bij studieproblemen worden de ouders snel ingeschakeld. In de scharnierjaren besteedt de school specifieke aandacht aan het keuzeproces. Zij verwacht en bereikt daarbij actieve betrokkenheid van ouders en leerlingen.
- De leerlingenbegeleiders, de klastitularissen en de meeste vakleraren vervullen hun rol in de leerbegeleiding met ernst en engagement. Door het ontbreken van vaste omkadering verloopt de leerbegeleiding soms versnipperd of is er niet de tijd om met de betrokken leerlingen een langer proces te doorlopen. De school is zich hiervan bewust. Zo werd recentelijk een lokaal vrijgemaakt voor het voeren van gesprekken met leerlingen en zijn er initiatieven genomen om de expertise van het schoolteam met betrekking tot loopbaanbegeleiding te versterken.
- Uit de doorlichting is gebleken dat in de meeste vakken expliciet aandacht wordt besteed aan leerbegeleiding. Er zijn heel wat remediëringsinitiatieven en globaal wordt ook de lijn naar verzelfstandiging van de leerlingen uitgezet. Doordat de leerbegeleiding nog niet systematisch wordt opgevolgd en geëvalueerd, blijven veel acties nog leraargebonden en gaan kansen voor het uitwisselen van expertise verloren.
- In het kader van verdere ontwikkeling, volgen de leerlingbegeleiders geregeld nascholing. Ze evalueren de eigen werking en zijn zich bewust van de aspecten waar bijsturing is aangewezen. Zij delen hun nascholingservaringen met het personeelsteam.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- Voor de evaluatie heeft de school geen specifieke visie uitgeschreven. Wel is een gedetailleerde brochure uitgewerkt voor wat de spreiding en het gewicht van de verschillende evaluatiemomenten en procedures betreft. In de drie graden hanteert men een verhouding van 75 % - 25 % tussen proefwerken en dagelijks werk. Het aantal proefwerken neemt gradueel af. In de eerste graad wordt trimestrieel een volledige proefwerkenreeks georganiseerd, in de tweede graad zijn er op het einde van het tweede trimester proefwerken voor de vakken met twee of meer wekelijkse lestijden en in de derde graad zijn de proefwerken beperkt tot de vakken uit het specifiek gedeelte. In de tweede en derde graad is het puntengewicht vastgelegd op 40 % van het jaartotaal voor de eerste proefwerkenreeks en op 60 % - met een spreiding over beide reeksen - voor de proefwerken van het tweede en derde trimester.
- De school streeft ernaar de leerlingen, o.a. via de evaluatie, gradueel naar een grotere zelfstandigheid te begeleiden. De ongewijzigde verhouding tussen het dagelijks werk en de proefwerken doorheen de drie graden wijst hier evenwel niet op. Het schoolbeleid en de leraren geven aan dat men de leerlingen enerzijds wil voorbereiden op hoger onderwijs door het verwerken van grotere gehelen in de proefwerken.

Anderzijds wordt in de eerste en tweede graad frequent getoetst, waarbij men leerlingen vooral wil belonen voor hun permanente studie-inzet.

- De repetitietoetsen en de proefwerken zijn ordelijk en overzichtelijk opgesteld en op de opgavenbladen is voorzien in een puntenverdeling. De opgaven en puntenverdeling bij mondelinge proefwerken zijn minder transparant. De proefwerken zijn globaal voldoende leerplangericht, maar ze beantwoorden meer aan de behandelde leerinhouden dan aan de eindtermen of leerplandoelstellingen. Voor een aantal vakken, o.a. voor wiskunde, Grieks en Latijn, zijn de proefwerken zeer uitgebreid. In parallelle klasgroepen zijn er niet voor alle vakken gemeenschappelijke proefwerken. In een aantal gevallen is er jaarlijks hergebruik van proefwerkopgaven.
- In de eerste en tweede graad worden alle resultaten dagelijks werk op een puntenkaart genoteerd, in de derde graad zijn er vier rapporten dagelijks werk per schooljaar. Voor moderne talen is er voldoende aandacht voor zowel kennis als vaardigheden, hoewel men recentelijk streeft naar een geïntegreerde bevraging ervan.
- De school heeft ook een attituderapport ingevoerd. Per vak is er een beoordeling voor algemeen schoolse attitudes als inzet, stiptheid, sociale houding en communicatie, maar er zijn geen vakgebonden attitudes weerhouden. De toetsen en proefwerken leveren geen gegevens voor de beoordeling van attitudes.
- Alle evaluatiegegevens, met name de puntenkaart, de trimesterrapporten en de attituderapporten, worden verzameld in de evaluatiemap.
- De besprekingen van de leerlingenresultaten vinden hun neerslag in het leerlingvolgsysteem en worden, o.a. via de schoolagenda, aan de ouders meegedeeld.
- Het directieteam bereidt op basis van de jaargegevens de delibererende klassenraden voor en bundelt een aantal vakken in clusters. Zonder expliciete deliberatiecriteria vast te leggen, oordeelt men dat een leerling, om een A-attest en een positief advies te verkrijgen, voor elke cluster 60 % moet behalen in een algemeen jaartotaal van eveneens 60 %. Men houdt hierbij ook rekening met de evolutie van de resultaten doorheen het schooljaar. Dit resulteerde de voorbije schooljaren in een aantal gevallen in een onduidelijke situatie waarbij leerlingen zonder jaaronvoldoende, maar met een onvoldoende voor het laatste proefwerk, een B-attest behaalden. Globaal is de attestering van de leerlingen gunstig. Het aantal behaalde A-attesten ligt hoger dan gemiddeld in de scholen van hetzelfde referentiegebied
- De notulen van de delibererende klassenraden bevatten de attesteringen en adviezen. Bij een B- of C-attest worden evenwel uitsluitend de onvoldoende resultaten vermeld, zonder verdere onderbouwing. Bij de advisering hanteert men in een aantal gevallen, vooral in de eerste graad, een foutieve benaming van onderwijsvormen en structuuronderdelen.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOLEN

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de scholen levert volgende vaststellingen op:

- Beide scholen vormen een pedagogische eenheid, realiseren een hechte samenwerking en functioneren onder één administratie. Ze voeren een gemeenschappelijk beleid en herprofileerden intern en extern de identiteit van Barnum in het teken van het opvoedingsproject.
- De inspanningen om meer gestalte geven aan het schoolbeleid zijn op een korte termijn in een stroomversnelling geraakt. Er circuleren tal van visieteksten, onder andere m.b.t. leerlingenbegeleiding, personeelsbeleid, gezondheid op school, milieu, enzovoort. Voor de beleidsuitwerking steunt men op het schoolwerkplan, opgevat als een dynamisch werkdokument. Het vormt het kader om met vooropgezette prioriteiten of doelstellingen toekomstgericht te werken. Gelet op de schoolcultuur is dé uitdaging

het creëren van een voldoende groot draagvlak om de veranderingen finaal ingang te doen vinden.

- Beide directeurs werken complementair en constructief samen op basis van een afgelijnde taakverdeling. Er is een functioneel middenkader, waarbij de vijf coördinatoren als klankbord en denktank fungeren i.v.m. pedagogische en organisatorische aspecten van de schoolwerking. Daarnaast zijn er tal van werkgroepen actief, alsook een leerlingenraad.
- Er heerst ontegensprekelijk een collegiaal werkklimaat gedragen door een democratisch leiderschap. De schoolleiding hanteert een waarderende omgangsstijl, is vlot aanspreekbaar en goed bereikbaar. Ze heeft bovendien een groot vertrouwen in het professioneel lerarenschap binnen het korps. Het gunstige schoolrendement werkt dit in de hand en nodigt in se niet uit tot verandering gericht op verbetering van de onderwijskundige processen. Het is vooral in de derde graad dat het individualisme en de behoudsgezinde reflex remmend werken op de schoolontwikkeling. In deze optiek zijn de gemeenschappelijke pedagogische studiedagen en het werken aan de groepssfeer niet zonder betekenis.
- Gelet op de onderwijskundige uitdagingen, is het gemis aan een nascholingsplan een lacune in het schoolbeleid. Voorlopig kan men niet terugvallen op een werkbaar document dat op een samenhangende wijze de nascholingsinspanningen bundelt en linkt aan het nascholingsbudget en de individuele functiebeschrijvingen (personeelsbeleid).
- Het overkoepelend onderhandelingscomité en de dito schoolraad functioneren naar behoren en vervullen hun rol in het schoolbeleid. Nochtans werd vastgesteld dat bepaalde verplichte advies- en overlegmateries niet op de schoolraad geagendeerd worden. De laatste twee jaren valt er wel een merkbare kwaliteitsverbetering in de werking van de schoolraad te noteren.
- Op het vlak van een systematische kwaliteitszorg staat men nog aan het begin van een ontwikkelingstraject. Men kan nog niet terugvallen op een uitgeschreven visie over kwaliteitszorg. Beide directies staan ongetwijfeld open voor aanwijzingen vanuit externe evaluatie (bijv. inspectie) en voor kwaliteitszorg. De scholen beschikken trouwens over een kwaliteitscoördinator. Hoewel er geen deelname aan specifieke projecten is, illustreren de vele interne bevragingen over aspecten van de schoolwerking het groeiende kwaliteitsbewustzijn.
- Een gestructureerde aanpak rond talenbeleid is in ontwikkeling. Een visietekst is opgesteld. De werkgroep en de taalvakken hebben hier het voortouw genomen. Via interne nascholing en acties probeert men de aandacht voor het talenbeleid een nieuw elan te geven. De schoolleiding onderkent de behoefte om de werkgroep uit te breiden.
- Samen hebben beide scholen reeds een eerste inspanning geleverd m.b.t. de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen. De aansturing vanuit het schoolniveau is hier doelgericht om de vakoverschrijdende didactische activiteiten via een overzichtelijk document systematisch in relatie te brengen met de eindtermen.

Inbreuken tegen de regelgeving

- Een nascholingsplan ontbreekt (Decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs van 08 mei 2009 - artikel 8).
- De vaststelling van het nascholingsbeleid wordt niet geadviseerd door de schoolraad (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 02 april 2004 - artikel 19).
- Het lokaal onderhandelingscomité onderhandelt niet over het navormingsbeleid van de personeelsleden (Decreet van 05 april 1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs - artikel 32-7°).

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het engagement en de vakdeskundigheid bij de meeste leraren.
- De zorg voor de leerlingen.
- De aandacht voor de brede harmonische vorming.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De complementaire taakverdeling tussen de directies.
- De aanzetten tot een meer eigentijdse schoolcultuur.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De aansturing en de opvolging van de vakgroepwerking.
- De afstemming van de leerlingenevaluatie op de leerplandoelstellingen.
- De effectieve onderwijstijd.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De implementatie en de doorwerking van de visieontwikkelingen.
- Het nascholingsbeleid.
- De efficiëntie van het leerlingenvolgsysteem.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

Nihil

Wat betreft de regelgeving:

- Het nascholingsplan
- De besluitvormingsprocedures i.v.m. het nascholingsbeleid.
- De motiveringen van de B- en C-attesten.
- De communicatie i.v.m. de vakantietaken.
- De zorgvuldige administratieve afhandeling van de processen-verbaal.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Henri Christiaen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde, de directeur

Koen Germonprez